

השבת^{se} רבי נחמן מברסלב

טוב להגיד ולשיר זֶ נוֹזֵן נוֹזֵם נוֹזֵמֵן מאובֵן לזכות לכל הישועות

פסח וספירת העומר.

[אוצר היראה - פסח - קע"ב]

אף על פי שצריך האדם לזיזתו מאד בכל יום ויום לצאת חובת היום בכל מה דאפשר, כי צריך לידע שכל ימיו מנויים וספורים ויצטרך לתן דין וחשבון מכל יום ומכל שעה, ואין לו בעולמו כי אם אותו היום ואותה השעה, שזה בחינת מצוות ספירת העומר כנ"ל, ועל כן בודאי צריך האדם להיות זריז גדול בכל יום ויום, להתחזק בעבודתו יתברך ככל אשר תמצא ידו בכחו לעשות, אף על פי כן צריך לזוהר בנפשו שלא יגרום לו הזריזות חוץ מהמידה הריסה לגמרי, חס ושלוש.

כי זה כלל גדול, שבכל דבר ובכל מידה יש בו טוב ורע, והבעל דבר אורב על האדם תמיד ללכודו במצודתו, חס ושלוש, בכל מיני תחבולות וערמימיות שבעולם, מה שאין הפה יכול לדבר והלב לחשוב; על כן צריך האדם להסתכל היטב על דרכיו בכל עת, בכדי שלא ילכד ברשת הבעל דבר, חס ושלוש.

היינו, כי בודאי בתחילה מתגבר הבעל דבר למנוע את האדם לגמרי מדרך החיים, ולהטותו אל דרכי מוות לגמרי, חס ושלוש; אך כשרואה שהאדם מתעורר קצת ורוצה לשוב אל ה' ולהתפלל וללמוד וכו', אז הוא מתפשט כנגדו ומונעו בכמה מניעות וחלישות ובלבולים בלי שיעור, עד אשר על ידי זה על פי רוב גם כשמתפלל ולומד וכו' אין העבודה שלו בשלמות כראוי, ואז דרך הבעל דבר להתלבש עצמו במצוות כביכול, כאילו הוא רוצה בתקנתו, ומוכיח אותו על פניו על שזה זמן רב שמשתדל לעסוק בעבודת ה', ואף על פי כן אין עבודתו עדיין בשלמות.

ובאמת כוונת הבעל דבר רק להרע, למנוע את האדם והחליש דעתו, עד שיתרשל על ידי זה גם ממעט עבודתו שרוצה לעסוק בה.

על-כן, צריכין לפלס דרכיו בזה מאד, דהיינו להיות זריז גדול מאד בעבודתו יתברך, ואת כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה בזריזות גדול דבר יום ביומו, ולא לדחות מיום ליום, חס ושלוש, שכל זה בחינת תיקון הספירת העומר כנ"ל; ויהיה חזק בלבו, שאלמלי היה בכחו ללמוד בכל יום כל התורה כולה שבכתב ושבעל פה, ולקיים כל התרי"ג מצוות כולן בשעה אחת, ולעבוד את ה' יתברך בכל עת ובכל שעה בתכלית השלמות, במסירת נפש עצום מאד, בודאי היה מזדרז ולומד ועושה ומקיים בכל שעה בשלמות, ולא היה דוחה מיום ליום ולא אפילו משעה לשעה. וכן עכשו, גם מעט עבודתו שיוכל לחטוף בזה העולם בכל שעה, בודאי צריך להזדרז בזה מאד, כי אין פנאי להאדם להמתין כלל בזה העולם, ככל הנזכר לעיל; אך אף על פי כן ההכרח להמתין הרבה הרבה עד שיזכה למה שצריך האדם לזכות.

וזה בחינת שמירת התורה, כמו שכתוב **שמר ושמעת**, וכיוצא הרבה, כי צריכין שמירה גדולה מאד מתחבולות הבעל דבר, עד שיזכה לקיים את כל התורה. ושמירה לשון המתנה, כמו שכתוב **ואביו שמר את הדבר**, כי אי אפשר לקיים את כל דברי התורה בשלמות ולדבק בו יתברך באמת, כי אם על ידי בחינת שמירה והמתנה, בבחינת מה שאמרו רבותינו ז"ל: **הבא לטהר מסייעין לו, ואומרים לו המתן**; ואמרו: **לא עליך המלאכה לגמור, ואי אתה בן חורין להבטל ממנה**. כי אפילו מי שזוכה לעבודת ה' כראוי, צריך גם כן להמתין הרבה עד שיזכה לתכלית השלמות, כי תכלית העבודה הוא להכיר אותו יתברך ולדבקה בו בכל עת בתכלית שלמות הבטול והדבקות אליו יתברך, ולזה צריכין להמתין הרבה.

אך גם מי שאין עבודתו בשלמות, ואפילו אם נדמה לו שעדיין הוא רחוק לגמרי מה' יתברך, ואפילו אם האמת הוא כך, אף על פי כן צריך

להתחזק ולהמתין ולצפות לישועתו, ולהחיות את עצמו בתוך כך בכל מה שיוכל: פעם בתורה, פעם בתפילה, פעם בהתבודדות ושיחה בינו לבין קונו, פעם בשיחה עם חברו או רבו ביראת שמים, פעם בעשיית מצוות ומעשים טובים, פעם ברצון וכסופין והשתוקקות אליו יתברך, שזה העיקר, כמבואר במקום אחר.

וזה בחינת הגאולה ראשונה, וגאולה אחרונה שאין אחריה גלות; כי פסח הוא גאולה ראשונה שהיתה בחפזון, על כן אסור החמץ וצריכין לאכול מצה דייקא; וזה בחינת הזריזות, שצריכין להזדרז מאד בעבודתו יתברך ולא לדחות מיום ליום כנ"ל; ועל כן מתחילין תכף אחר כך לספור ספירה; אבל שבועות, שאז זוכין לקבל הבחינת כתר, שהוא בחינת המתנה, שזה בחינת הגאולה האחרונה שנאמר בה **כי לא בחפזון תצאו** וכו', על כן מביאין אז שתי הלחם מחמץ דייקא, וחמץ הוא באחור הזמן, בבחינת המתנה. היינו כי צריכין שניהם בעבודת ה': שבגודל הזריזות שצריכין להזדרז בעבודת ה', אף על פי כן יהיה זהיר גם בזה, להמתין הרבה ולבלי להרוס לעלות אל ה', בבחינת **הבא לטהר** וכו' **אומרים לו המתן**, כנ"ל.

וזה בחינת גאולה אחרונה שאין לה הפסק, כי כשזוכין לזה, אז בודאי יזכה לגאולה שלמה מגלות נפשו; ועל כן באמת נאמר על הגאולה האחרונה (חבקוק ב): **אם יתמהמה חכה לו**, כי כמו שבענין הגאולה הכללית, שבודאי צריכין לבכות ולהתחנן הרבה לפניו יתברך, בכל יום ובכל עת, שימהר גאולתנו תכף ומיד, אך אף על פי כן כשרואין שמתארך הגלות, אסור ליאש עצמו מן הגאולה, חס ושלוש, רק צריכין להמתין עוד, בבחינת **אם יתמהמה חכה לו כי בא יבא לא יאחר**, כמו כן ממש בפרטיות בכל אדם, אף על פי שצריכין להזדרז מאד בעבודת ה', ולבכות הרבה לפני ה' יתברך בכל יום על נפשו שיגאלנה מהרה מתאוות עולם הזה והבליו, **כי עת לחננה** וכו', אף על פי כן, כשרואה שמתמהמה הדבר הרבה, צריך להמתין ולהחיל הרבה זמנים אחר זמנים, אולי יראה ה' בעיניו. ואף על פי שבאמת המניעה מצדנו, מחמת שאין אנו הגונים במעשינו כראוי, ואפילו אם האדם הוא כמו שהוא, אף על פי כן כל זמן שתולה עיניו למרום ושומר וממתין ומצפה לישועתו יתברך, יש לו תקוה, שעל ידי זה בעצמו יחוס ויחמל עליו ה' יתברך, ויקרבהו לעבודתו באמת, ויתהפך הכל לטובה.

סיפור

(מספר חיי מוהר"ן, נ"ב)

קודם שאמר רבינו זכרוננו לברכה התורה הנדפסת בלקוטי תניינא (בסימן ל"ב) המתחלת, **יש צדיקים גנוזים**, ונאמרה בשבת פרשת יתרו תקסי"ט לפ"ק [לפרט קטן], וספר מעשה מקודם שהבעל שם טוב זכרוננו לברכה היה בקהלת קודש בראד ונתאכסן אצל גביר אחד; והיו מסובין שם על השולחן אנשים רבים מכובדים לכבודו כנהוג, והיה יושב שם למטה אצל השולחן בעל דרשיר אחד, היינו דרשן.

והיה אוכל הרבה, והסתכלו עליו שאוכל הרבה מאד, והתחילו לתן לו ולהושיט לו אכילה הרבה בשביל ליצנות. והדרשן עשה את שלו, ואכל הרבה כל מה שהושיטו לו, כגון דגים שהיו אוכלים שני אנשים חתיכה אחת והדרשן אכל בעצמו שתי חתיכות דגים, וכן רוטב שהיה אוכל בעצמו קערה מלאה, וכן בשאר המאכלים והם הושיטו לו בכל פעם בשביל ליצנות, מחמת שראו שאוכל הרבה.

אחר כך, התחילו להפציר אותו שיאמר לפניהם תורה. וכוונתם היתה גם כן בשביל ליצנות שיאמר תורה על השולחן שהבעל שם טוב זכרוננו לברכה מסב שם בראש. והוא נהג בתמימותו והתחיל לומר בפניהם תורה, והתחילו לשחוק ממנו בתוך פסת ידיהם והיה בעיניהם לאחוכא ואטלולא [לשחוק וליצנות].

והבין הדרשן שהם מתלוצצים ממנו בשביל שאוכל הרבה. ענה הדרשן ואמר, **וכי אם אין**

יכולים לומר תורה אסור לאכול חתיכה דג.

אחר כך, הסתכל הבעל שם טוב וראה כל הענין והקפיד וכעס עליהם, ושמע תורתו של הדרשן והוטב בעיניו מאד. ואמר הבעל שם טוב שזה הדרשן אומר תורה מפי אליהו זכרונו לברכה. כל זה ספר רבינו זכרונו לברכה.

ואחר כך, אמר רבינו זכרונו לברכה, שדבר זה הוטב בעיניו מאד מה שאמר הדרשן, וכי אם אינם יכולים לומר תורה אסור לאכול חתיכה דג.

אחר כך, אמר רבינו זכרונו לברכה התורה הנ"ל, לענין הצדיקים הגנוזים שיוצאים תורה נפלאה והם גנוזים מן העולם, כמו הדרשן שהיה יודע תורה נפלאה, אך היה צדיק גנוז והעולם התלוצצו ממנו.

עצות

(עצות המבוארות - פסח, ג' ד')

❖ מ"ט (ארבעים ותשעה) ימי הספירה, הם כנגד מ"ט שערי תשובה, שהם כנגד מ"ט אותיות שבשמות השבטים בני יעקב אבינו עליו השלום. ובארבעים ותשעה ימי הספירה, צריך לעסוק בתשובה, ולשוב אל ה' יתברך על ידי ארבעים ותשעה אותיות וארבעים ותשעה שערי תשובה, כמבואר למעלה.

כי כל איש מישראל שייך וקשור לאות מיוחדת שבאותיות השבטים ולשער מיוחד משערי תשובה. ורק על ידי תשובה אמיתית יכול כל אדם לזכות להגיע לאות של השבט ולשער התשובה השייכים אליו. ובחג השבועות, הוא שער החמישים דתשובה, ועל ידי שער זה מתקרב ה' יתברך אל בניו, ברחמים גדולים.

גם צריך לדעת כי אמירת תהלים, ובפרט אמירת במתינות ובהתעוררות, מסוגלת מאד לעורר לתשובה; באופן שהתשובה תביא לאות של השבט ששייך לאדם זה, ולשער השייך לו, כמבואר בלקוטי מוהר"ן ב' (סימן ע"ג) בתורה **תהלים מסוגל לתשובה**. על כן, צריך להזהר מאד באמירת תהלים בכוונה מרובה בימי הספירה, כדי לזכות לתשובה אמיתית והזדככות מכל מיני טומאות, היינו מכל מיני אפיקורסות ומכל מיני פגמי אמונה, ולשוב אל ה' יתברך, כדי שהוא ישוב אלינו ביום טוב שבועות, ברחמים, כמבואר למעלה.

תפילה

(לקוטי תפילות ב' - ל"ו)

רבונו של עולם, **זכור רחמיך ה' וחסדיך כי מעולם המה**. זכור נא החסד הנפלא והנורא אשר עשית עמנו, אשר הוצאתנו ממצרים ברחם גדול וביד חזקה, וגילת לנו אמתת אמונת אלקותך באור גדול ונפלא ונערב, ועשית אותות ומופתים גדולים ונוראים, כדי לגלות אלקותך ואחדותך וממשלתך אשר בכל משלה.

ומאז קרבת אותנו לך לעם קדוש, והוצאת אותנו ממ"ט שערי טומאה, והכנסת אותנו במ"ט שערי קדושה, שהם מ"ט שערי תשובה הכלולים במ"ט אותיות שיש בשמות שבטי י-ה. וברחמיך הרבים צוית אותנו לספור כנגד זה

מ"ט ימי הספירה, כדי לטהר נפשות עמך ישראל מזוהמתם, למען נזכה על ידי מצוות ספירת העומר לצאת מטומאה לטהרה, לצאת ממ"ט שערי טומאה ולכנוס במ"ט שערי קדושה.

רבונו של עולם, מלא רחמים, זכנו בחסדיך העצומים לקיים מצוות ספירת העומר בזמנו בקדושה גדולה ובהתעוררות נפלא ונורא, שנזכה להתעורר על-ידי קדושת מצוה נוראה הזאת לשוב אליך באמת, ולצאת מכל טומאותינו, לבער מקרבנו כל מיני טומאות וזוהמות שנדבק בנו על ידי מעשינו הרעים.

רבונו של עולם, רבונו של עולם, הושיענו בכל מיני ישועות. כי אתה יודע הכח של כל מצוה ומצוה, כמה גדול כחה להוציא אותנו ממקומות שנפלנו לשם בעוונותינו הרבים ולקרבו אליך, ובפרט מצוה הזאת של ספירת העומר, שהיא הכנה לקבלת התורה, שהיא תחילת התקרבות ישראל לאביהם בשמים, אשר נתת לנו מצוה הקדושה הזאת כדי לצאת ממ"ט שערי טומאה ולכנס למ"ט שערי קדושה.

זכני, במקום שאני שם עכשיו, שאזכה לקיים מצוה הזאת בתכלית השלמות האפשרי לאיש

כערכי לקיים מצוה הזאת. ואתה תמלא רחמים עלי, ותעזרני ותושיעני על ידי זה, ותוציאני מהרה מטומאה לטהרה, מחול לקודש, מיגון לשמחה, משעבוד לגאולה, ומאפלה לאור גדול; עד אשר נזכה בחג השבועות הקדוש, ביום החמישים, שאתה תשוב אלינו ותפתח לנו שער החמישים הקדוש, ותשפיע עלינו רחמים גדולים וחסד עליון משם, באופן שנזכה לתקן הכל ולשוב אליך באמת תמיד.

מכתב

(אבי הנחל ב' - מכתב רס"ד)

היצר הרע מעורר את האדם בכל פעם לשטותיו והבליו, כאילו הם חדשים עכשיו, ועצות התורה הנפלאים הוא רוצה שיתיישנו כאילו הם ישנים, חס ושלום.

ובאמת הוא להיפך, כי התאוות והשטותים והבלבולים הם ישנים מכבר, כי אין כל חדש **תחת השמש**, אבל למעלה מהשמש שהוא התורה של הצדיק האמת, שם יש חדשות לגמרי, בכל עת. כי עצות התורה שלו עמוקים מאד, והם מתחדשים בכל פעם, ועל כן צריכין להתחזק מחדש בכל פעם, ובכל יום ויום יהיו בעיניך כחדשים. וכל זה זוכין על ידי הצדיק האמת.

צריכין להתחזק מאד בתורת ה', ולקיים משפטי התורה בכל השלמות, ולשמור עצמו אפילו מפגם כל שהוא, חס ושלוה. רק אפילו אם, חס ושלוה, פגמיו מרובים מאד, רחמנא לצלן, צריכין להתחזק בדעתו מאד ולבטוח בצדקות ה' וחסדיו המרובים, עד אין סוף, שעל ידי זה יוכל גם הוא להתקרב ולשוב אליו באמת.

צדיק

(אוצר היראה - צדיק - קצ"ט)

הצדיק האמת, שהוא הראש בית האמת, אין לנו שום תפיסה בו. ואין אנו יכולין לינוק ולשאוב חיות ממוחו הקדוש, כי אם דרך הפתח, בחינת פתחי פיו הקדוש שדרך שם הוא מגלה לנו אלקותו יתברך וגדולתו יתברך, על ידי החדושי תורה שהם בחינת ההלכות שמגלה לנו.

ואלו החדושי תורה, הם בחינת ארבע אמות שיש לו להאדם בכל מקום. הינו בחינת ארבע אמות של הלכה. כי הצדיק הוא ממשך ומגלה החדושים וההלכות שלו בשכל כזה, עד שיהיו נמשכין לכל אדם שבעולם, בכל מדרגה שהוא, בין בתכלית העליה בין בתכלית הירידה, חס ושלוה, כולם יכולין להחיות את עצמם בהם תמיד, אם ירצו לקבלם.

וכן אפילו אחר הסתלקות הצדיקים, אז גם כן עיקר נחמתנו ותקוותנו על ידי החדושי תורה שהשאירו לנו שקדושתן עולמית, שבהן אנו יכולין להחיות עצמנו תמיד לעולם ועד, בכל זמן ובכל מקום ובכל דרגה שבעולם (הלכות חלוקת שותפות, הלכה ה', אותיות י יא יג יד).

אכילה

(אוצר היראה - אכילה - ט"ו)

נפש האדם הוא בחינת מלכות, ומקבל חיות על ידי אכילה, ועיקר כח החיות שבמאכל הוא בחינת דעת ושכל המלושב בו, כי בכל דבר מלושב בו חכמה. נמצא, שהאכילה הוא בחינת המשכת חיים ואריכות ימים לתוך המלכות שהוא בחינת הנפש.

ומחמת שיעקר המשכת אריכת ימים לתוך המלכות הוא על ידי עסק התורה, על כן צריך ללמוד תורה על השולחן, שהוא בחינת מלכות, בחינת שולחן מלכים.

ועל כן עיקר המזון הם חמשת מיני דגן, כנגד ה' הדעת, וזה בחינת ה' ד-המוציא. ומחמת שיעקר שלמות הדעת הוא הדעת של מחלוקת לשם שמים, שהוא בחינת **לחם מן השמים**, שלזה צריכין לטהר את הידים, כמבואר כל זה בפנים, על כן צריך נטילת ידים קודם אכילת לחם (הלכות נטילת ידים לסעודה, הלכה א').

חיני מוהר"ן

(סימן ת"ה)

ענה [רבינו ז"ל] ואמר, הראש השנה שלי הוא חידוש גדול, וה' יתברך יודע שאין הדבר הזה בירושה מאבותי, רק ה' יתברך נתן לי זאת במתנה, שאני יודע מהו ראש השנה. לא מבעיא אתם כולכם בודאי תלויין בראש השנה שלי, אלא אפילו כל העולם כולו תלוי בראש השנה שלי.